



Pápež František hovorí o svätej omši

**Cyklus pápežových audiencií
2017-2018**

Obsah

Obsah.....	3
Prvá katechéza 8-11-2017: Úvod	5
Druhá katechéza: Svätá omša je modlitba	9
Tretia katechéza: Svätá omša je pamiatka Kristovho paschálneho tajomstva	13
Štvrtá katechéza o svätej omši: Prečo ísť v nedeľu na svätú omšu?	16
Katechéza Svätého Otca: Úvodné obrady svätej omše.....	19
Katechéza Svätého Otca: Úkon kajúcnosti	23
Katechéza Svätého Otca: hymnus Glória	26
Katechéza Svätého Otca: Počúvanie Božieho slova je našou výživou.....	29
Katechéza pápeža Františka o svätej omši: Liturgia slova – evanjelium a homília.....	33
Katechéza svätého Otca: Krédo a spoločné modlitby - odpoveď na Božie slovo	37
Generálna audiencia: Bohoslužba obety nás učí darovaniu seba samých.....	40
Katechéza Svätého Otca: Eucharistická modlitba	43
Katechéza svätého Otca: Modlitba Otče náš a lámanie chleba	47
Katechéza Svätého Otca: Liturgia Eucharistie – Prijímanie.....	51
Posledná katechéza o svätej omši: Stávať sa eucharistickými ľuďmi.....	55

Prvá katechéza 8-11-2017: Úvod

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes začíname novú sériu katechéz, ktorá zameria svoj pohľad na „srdce“ Cirkvi, čiže na *Eucharistiu*. Pre nás kresťanov je zásadne dôležité dobre porozumieť hodnote a významu *svätej omše*, aby sme náš vzťah s Bohom žili čoraz plnšie.

Nesmieme zabudnúť na veľký počet kresťanov, ktorí na celom svete počas dvoch tisícročí dejín odolávali až na smrť, aby bránili Eucharistiu; a koľkí ešte aj dnes riskujú život, aby sa mohli zúčastniť na nedeľnej svätej omši. V roku 304 počas Diokleciánových prenasledovaní prichytili skupinku kresťanov zo severnej Afriky ako slávili svätú omšu v jednom dome a boli zatknutí. Rímsky prokonzul sa ich pri výsluchu opýtal, prečo tak konali, hoci vedeli, že je to absolútne zakázané. Oni odpovedali: «Bez nedele nemôžeme žiť», čo znamenalo: ak nemôžeme sláviť Eucharistiu, nemôžeme žiť, náš kresťanský život by zahynul.

V skutku, Ježiš povedal svojim učeníkom: « Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň» (Jn 6, 53-54).

Títo kresťania zo severnej Afriky boli zabití kvôli sláveniu Eucharistie. Zanechali svedectvo o tom, že kvôli Eucharistii je možné zrieknuť sa pozemského života, lebo ona nám dáva večný život, tým, že nás robí účastnými na Kristovom víťazstve nad smrťou. Je to svedectvo, ktoré dolieha na nás všetkých a žiada si odpoveď, čo pre každého z nás znamená zúčastniť sa na obete svätej omše a pristúpiť k Pánovmu stolu. Hľadáme ten zdroj, z ktorého „vytryskuje živá voda“ pre večný život? Ten, ktorý robí z nášho života duchovnú obeť chvály a vdakyvdania a robí z nás s Kristom jedno telo? Toto je ten najhlbší význam svätej

Eucharistie, ktorá znamená „vd'akyvzdanie“: vd'akyvzdanie Bohu Otcovi, Synovi a Duchu Svätému, ktorý nás zapája do svojho spoločenstva lásky a premieňa nás.

V budúcich katechézach by som chcel dať odpoveď na niektoré dôležité otázky týkajúce sa Eucharistie a svätej omše, aby sme znovuobjavili či objavili, ako prostredníctvom tohto tajomstva viery žiari Božia láska.

Druhý vatikánsky koncil bol silne motivovaný túžbou viesť kresťanov k chápaniu veľkosti viery a krásy stretnutia s Kristom. Z tohto dôvodu bolo nevyhnutné predovšetkým uskutočniť pod vedením Ducha Svätého vhodnú obnovu liturgie, lebo Cirkev z nej neustále žije a vd'aka nej sa obnovuje.

Centrálnou témou, ktorú zdôraznili konciloví otcovia, je liturgická formácia veriacich, nevyhnutná pre skutočnú obnovu. A práve toto je cieľom aj tohto cyklu katechéz, ktorý dnes začíname: rásť v poznaní tohto veľkého daru, ktorý nám Boh daroval v Eucharistii.

Eucharistia je úžasnou udalosťou, v ktorej sa Ježiš Kristus, náš život, stáva prítomným. Byť účastný na svätej omši «znamená ešte raz prežiť Pánovo utrpenie a jeho spásonosnú smrť. Je to teofánia: Pán sa sprítomňuje na oltári, aby bol obetovaný Otcovi za spásu sveta» (*Homília pri sv. omši v Dome sv. Marty*, 10. februára 2014).

Pán je tam s nami, je prítomný. Mnohokrát však ideme [na svätú omšu] a obzeráme sa po veciach a klebetíme medzi sebou, zatiaľ čo kňaz slávi eucharistiu... a neslávime popri ňom. Je tu však Pán! Ak by sem dnes prišiel prezident krajiny alebo nejaká svetovo veľmi dôležitá osoba, je isté, že my všetci by sme boli pri nej blízko, chceli by sme ju pozdraviť. No pomysli: keď ideš na svätú omšu, je tam Pán! A ty si roztržitý... Je tam Pán! Na toto musíme myslieť. – „Otče, omše sú však nudné“ – „Čo to hovoríš? Že Pán je nudný?“ – „Nie, nie. Nie omša, to kňazi.“ – „Nuž, kiež sa tí kňazi obrátia, ale je to Pán, ktorý je tam. Pochopil si?“ Nezabudnite. Zúčastniť sa na svätej omši znamená znovu prežívať Pánovo utrpenie a jeho spásonosnú smrť.

Teraz sa pokúsime položiť si niektoré jednoduché otázky. Napríklad, prečo robíme znamenie kríža a skutok kajúcnosti na začiatku omše? To je jedna otázka. A tu by som chcel urobiť malú vsuvku. Videli ste, ako sa deti prežehnávajú? Nevieš čo to robia, či je to znamenie kríža alebo naznačujú niečo iné. Robia takto [*pápež imituje neurčité pohyby*]... Treba naučiť deti dobre sa prežehnať. Tak sa začína svätá omša, tak sa začína život, tak sa začína deň. Význam toho je, že sme vykúpení Pánovým krížom. Sledujte deti a dobre ich naučte urobiť znamenie kríža.

A tie čítania počas svätej omše, prečo sú tam? Prečo sa v nedeľu čítajú tri čítania a po iné dni dve? Prečo sú tam? Čo znamenajú liturgické čítania a načo sa čítajú? Alebo, prečo v istom momente kňaz, ktorý predsedá sláveniu, hovorí: „Hore srdcia“? Nehovorí: „Hore naše telefóny, aby sme si urobili fotku!“ Nie, je to nepekná vec! A poviem vám, že mi je z toho veľmi smutno, keď slávim svätú omšu tu na námestí alebo v bazilike a vidím zdvihnuté mnohé telefóny a nielen veriacich, aj niektorých kňazov a aj biskupov. Ale prosím vás! Svätá omša nie je nejaké predstavenie: ideme sa ňou stretnúť s Pánovým utrpením a zmŕtvychvstaním. Preto kňaz hovorí: „Hore srdcia“. Čo to znamená? Pamätajte si: žiadne telefóny.

Je veľmi dôležité vrátiť sa k základom, znovuobjaviť to, čo je zásadne dôležité, prostredníctvom toho, čoho sa dotýkame a čo vidíme pri slávení sviatostí. Žiadosť apoštola Tomáša (porov. Jn 20,25), aby mohol vidieť a dotknúť sa rán po klincoch na Ježišovom tele, je túžba nejakým spôsobom sa „dotknúť“ Boha, aby sme mu uverili. To, čo svätý Tomáš žiada od Pána je tým, čo my všetci potrebujeme: vidieť ho, dotknúť sa ho, aby sme ho mohli rozpoznať. Sviatosti vychádzajú v ústrety tejto ľudskej potrebe. Sviatosti, a osobitným spôsobom eucharistické slávenie, sú znakmi Božej lásky, privilegovanými spôsobmi ako sa s ním stretnúť.

A tak prostredníctvom týchto katechéz, ktoré dnes začíname by som chcel spolu s vami znovuobjaviť krásu ukrývajúcu sa

v eucharistickom slávení, ktorá keď sa raz odhalí, dáva plný zmysel životu každého človeka. Nech nás Panna Mária sprevádza na tomto novom úseku cesty. Ďakujem.

Druhá katechéza: Svätá omša je modlitba

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o svätej omši. Pre to, aby sme pochopili krásu eucharistického slávenia, chcem začať s jedným veľmi jednoduchým aspektom: svätá omša je modlitbou, ba viac, je modlitbou „par excellence“, tou najvyššou, najvznešenejšou a zároveň tou „najkonkrétnejšou“. V skutku je stretnutím lásky s Bohom prostredníctvom jeho slova a Ježišovho Tela a Krvi. Je to stretnutie s Pánom.

Najprv však musíme odpovedať na jednu otázku. Čo v skutočnosti je modlitba? Predovšetkým je dialógom, osobným vzťahom s Bohom. Človek bol stvorený ako bytosť v osobnom vzťahu s Bohom; ako bytosť vo vzťahu, ktorá nachádza svoju plnú realizáciu jedine v stretnutí so svojím Stvoriteľom. Cesta života smeruje k definitívnemu stretnutiu sa s Pánom.

Kniha Genezis tvrdí, že človek bol stvorený na obraz a podobu Boha, ktorý je Otcom, Synom a Duchom Svätým, jedným dokonalým vzťahom lásky, ktorý je jednotou. Z toho môžeme rozumieť, že my všetci sme boli stvorení tak, aby sme vstúpili do dokonalého vzťahu lásky, v neustálom darovaní sa a prijímaní sa, aby sme tak našli plnosť nášho bytia.

Keď Mojžiš tvárou v tvár horiacemu kru prijíma povolanie od Boha, pýta sa ho, aké je jeho meno. A čo Boh odpovedá? «Ja som, ktorý som!» (Ex 3,14). Tento výraz v jeho pôvodnom význame vyjadruje

prítomnosť a priazeň; a vskutku, hneď nato Boh dodáva: «Pán, Boh vašich otcov, Boh Abraháma, Izáka a Jakuba» (porov. v. 15). Tak aj Kristus, keď povoláva svojich učeníkov, volá ich, aby zostali s ním. Toto je teda tou najväčšou milosťou: môcť zakúsiť, že svätá omša, eucharistia, je privilegovanou chvíľou pre zotrvávanie s Ježišom a cez neho s Bohom a s bratmi.

Modliť sa, tak ako každý skutočný dialóg, znamená aj vedieť zotrvať v tichu – počas dialógov sú chvíle ticha –, v tichu spoločne s Ježišom. A keď ideme na svätú omšu, možno prichádzame o päť minút skôr a začíname sa rozprávať s tým, kto je pri mne. Nie je to však chvíľa na klebetenie, je to moment ticha, aby sme sa pripravili na dialóg. Je to chvíľa sústredenia sa v srdci, aby sme sa pripravili na stretnutie s Ježišom.

Ticho je totiž veľmi dôležité. Pamätajte na to, čo som povedal minulý týždeň: nejdeme na akési predstavenie, prichádzame na stretnutie s Pánom a ticho nás pripravuje a sprevádza. Zotrvájme v tichu spoločne s Ježišom. A z tajomného ticha Boha vychádza jeho Slovo, ktoré zaznieva v našom srdci. Sám Ježiš nás učí ako je skutočne možné „zotrvať“ s Otcom a ukazuje nám to svojou modlitbou. Evanjeliá nám ukazujú Ježiša, ktorý sa uchyluje na odláhlé miesta, aby sa modlil; učeníci, vidiac tento jeho dôverný vzťah s Otcom, cítia túžbu mať na tom účasť a pýtajú sa ho: «Pane, nauč nás modliť sa» (Lk 11,1).

Počuli sme to skôr, v čítaní na začiatku audiencie. Ježiš odpovedá, že prvou nevyhnutnou vecou k modlitbe je vedieť povedať „Otče“. Dávajme si pozor: ak nedokážem povedať „otče“ Bohu, nie som schopný modliť sa. Tak jednoduché. A takto sa musíme naučiť hovoriť „Otče“. Povedať „Otec“, čiže vstúpiť do jeho prítomnosti so synovskou dôverou. Avšak k tomu, aby sme sa mohli učiť, potrebujeme pokorne uznať, že máme potrebu byť vyučovaní

a s jednoduchosťou povedať: Pane, nauč ma modliť sa. Toto je prvý bod: byť pokornými, uznať sa za synov, odpočívať v Otcovi, dôverovať mu. K tomu, aby sme vstúpili do nebeského kráľovstva, je nevyhnutné stať sa maličkými ako deti. V tom zmysle, že deti vedia dôverovať, vedia, že niekto sa o nich postará – o to, čo budú jesť, do čoho sa zaodejú a tak ďalej (porov. Mt 6, 25-32). Toto je prvý postoj: dôvera a dôvernosť, ako dieťa voči rodičom; vedieť, že Boh na teba pamätá, stará sa o teba, [gesto smerom k veriacim] o teba, o teba, o mňa, o všetkých.

Druhou predispozíciou, ktorá je tiež vlastná deťom, je nechať sa prekvapiť. Dieťa vždy kladie milión otázok, lebo túži objavovať svet; a žasne dokonca aj nad malými vecami, lebo preň je všetko nové. K tomu, aby sme vstúpili do nebeského kráľovstva, je treba zostať žasnúť. V našom vzťahu s Pánom, v modlitbe, pýtam sa: dovoľíme si žasnúť? Alebo si myslíme, že modlitba je hovoriť k Bohu tak ako papagáje? Nie, znamená to dôverovať a otvoriť srdce, aby sme zostali žasnúť. Nechávame sa prekvapiť Bohom, ktorý je vždy Bohom prekvapení? Lebo stretnutie s Pánom je vždy živým stretnutím, nie ako stretnutie z múzea. Je to živé stretnutie, a my ideme na svätú omšu, nie do múzea. Prichádzame na živé stretnutie s Pánom.

V evanjeliu sa hovorí o istom Nikodémovi (Jn 3, 1-21), staršom mužovi s istou autoritou v Izraeli, ktorý ide za Ježišom, aby ho spoznal; a Pán mu hovorí o nevyhnutnosti „znovu sa narodiť zhora“ (porov. v. 3). Čo to však znamená? Dá sa „znovu sa narodiť“? Je možné vrátiť sa k tomu, aby sme vnímali chuť, radosť, úžas života aj tvárou v tvár mnohým tragédiám?

Toto je jedna podstatná otázka našej viery a toto je túžbou každého skutočného veriaceho: túžba po znovuzrození, radosť začať odznova. Máme túto túžbu? Každý jeden z nás: Mám túžbu vždy sa

znovuzrodiť, aby som stretol Pána? Máte túto túžbu? Popravde, dá sa ľahko stratiť, lebo v dôsledku mnohých aktivít, mnohých plánov, ktoré treba uskutočniť, nakoniec nám zostáva málo času a strácame z pohľadu to, čo je podstatne dôležité: náš život srdca, náš duchovný život, náš život, ktorý je stretávaním sa s Pánom v modlitbe.

V skutku, Pán nás prekvapuje ukazujúc nám, že nás miluje aj v našich slabostiach. «Ježiš Kristus [...] je zmiernou obetou za naše hriechy; a nielen za naše, ale aj za hriechy celého sveta» (1 Jn 2,2). Tento dar, zdroj skutočnej útechy – veď Pán nám vždy odpúšťa, a toto dáva útechu, je to skutočnou útechou –, to je dar, ktorý nám bol daný prostredníctvom Eucharistie, tej svadobnej hostiny, pri ktorej Ženích stretáva našu krehkosť.

Môžem povedať, že keď pristupujem k svätému prijímaniu na svätej omši, Pán sa stretáva s mojou krehkosťou? Áno! Môžeme to povedať, lebo je to pravda! Pán sa stretáva s našou krehkosťou, aby nás znovu priviedol k nášmu prvému povolaniu: byť na obraz a podobu Boha. Toto je prostredie Eucharistie, toto je modlitba. Ďakujem.

Tretia katechéza: Svätá omša je pamiatka Kristovho paschálneho tajomstva

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pri pokračovaní v katechézach o svätej omši si môžeme položiť otázku: čo je v podstate svätá omša? Svätá omša je pamiatkou Kristovho paschálneho tajomstva. Ona nás robí účastnými na jeho víťazstve nad hriechom a smrťou a dáva plný význam nášmu životu.

Aby sme pochopili hodnotu svätej omše, musíme predovšetkým chápať biblický význam „pamiatky“. Táto «nie je len spomienkou» – pamiatka nie je čisto len spomienkou – «na minulé udalosti, ale pamiatka ich istým spôsobom sprítomňuje a aktualizuje. Práve takto chápe Izrael svoje vyslobodenie z Egypta: vždy, keď sa slávi Veľká noc, udalosti exodu sa sprítomňujú pamäti veriacich, aby podľa nich stvárňovali svoj život» (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1363). Ježiš Kristus svojím utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a nanebovstúpením doviedol Paschu k naplneniu. A svätá omša je pamiatkou tej jeho Paschy, jeho „exodu“, ktorý uskutočnil pre nás, aby nám dal vyjsť z otroctva a voviedol nás do zaslúbenej zeme večného života. Nie je iba spomienkou, nie, je niečím viac: je sprítomnením toho, čo sa stalo pred dvadsiatimi storočiami.

Eucharistia nás vždy privádza k vrcholu spásonosnej činnosti Boha: Pán Ježiš, stávajúc sa pre nás rozlámaným chlebom, vylieva na nás celé svoje milosrdenstvo a svoju lásku, ako to urobil na kríži, aby tak obnovil naše srdce, náš život a spôsob budovania vzťahu s ním a s bratmi. Druhý vatikánsky koncil hovorí: «Vždy, keď sa na oltári slávi obeta kríža, v ktorej bol obetovaný náš veľkonočný Baránok

Kristus, uskutočňuje sa dielo nášho vykúpenia» (Lumen gentium, 3).

Každé eucharistické slávenie je lúčom toho nezapadajúceho slnka, ktorým je zmŕtvychvstalý Ježiš. Zúčastniť sa na svätej omši, osobitne na nedeľnej, znamená vstúpiť do víťazstva Zmŕtvychvstaleho, byť ožiarení jeho svetlom, ohriať jeho teplotou. Prostredníctvom eucharistického slávania nás Duch Svätý robí účastníkmi na Božom živote, ktorý je schopný premeniť celú našu smrteľnú existenciu. A pri jeho prechode zo smrti do života, z času do večnosti, Pán Ježiš pri konaní Paschy berie so sebou aj nás. Pri svätej omši sa uskutočňuje Pascha. Pri svätej omši sme s Ježišom, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, a on nás posúva vpred, k večnému životu. V omši sa spájame s ním. Ba ešte viac, Kristus žije v nás a my žijeme v ňom: «S Kristom som pribitý na kríž» – hovorí svätý Pavol. «Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa» (Gal 2, 19-20). Takto zmýšľal Pavol.

Naozaj, jeho krv nás oslobodzuje od smrti a od strachu z nej. Oslobodzuje nás nielen z nadvlády fyzickej smrti, ale aj z duchovnej smrti, ktorou je zlo, hriech, a ktorá nás ovládne zakaždým, keď padáme za obeť hriechu, či už nášho, alebo iných. A tak sa náš život znečisťuje, prichádza o krásu, stráca význam, vädne.

Kristus nám naopak život prinavracia; Kristus je plnosťou života a keď sa konfrontoval so smrťou, navždy ju zničil: «Svojím zmŕtvychvstaním premohol smrť a obnovil život» (Štvrtá eucharistická modlitba). Kristova Pascha je definitívnym víťazstvom nad smrťou, lebo on premenil svoju smrť na najvyšší skutok lásky. Zomrel z lásky! A v Eucharistii nám chce komunikovať túto svoju veľkonočnú, víťaznú lásku. Ak ho prijímame s vierou, aj my môžeme skutočne milovať Boha a blížneho, môžeme milovať tak, ako on miloval nás, darujúc život.

Ak je Kristova láska vo mne, môžem sa plne darovať druhému, vo vnútornej istote, že ak by ma ten druhý azda zranil, ja nezomriem;

ináč by som sa musel brániť. Mučeníci darovali život práve v tejto istote o Kristovom víťazstve nad smrťou. Len ak zakúsime túto Kristovu moc, moc jeho lásky, sme skutočne slobodní darovať sa bez strachu. A toto je svätá omša: vstúpiť do tohto Ježišovho utrpenia, smrti, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia. A keď ideme na svätú omšu, akoby sme išli na Kalváriu, je to to isté. Len si pomyslite: keby sme išli na Kalváriu – zapojme svoju predstavivosť – a sme v tej chvíli tam, vediať, že ten muž je Ježiš... No dovolili by sme si baviť sa medzi sebou, fotiť, robiť tak trochu divadlo? Nie! Pretože to je Ježiš! Určite by sme boli v tichu, v plači a aj v radošti, že sme zachránení. Keď vstupujeme do kostola, aby sme slávili svätú omšu, pomyslime na toto: vstupujem na Kalváriu, kde Ježiš dáva za mňa svoj život. A tak zmizne každé divadlo, zmizne vyrušovanie, púšťanie poznámok a všetky tieto veci, ktoré nás vzdiaľujú od tejto tak krásnej skutočnosti, akou je svätá omša, Ježišov triumf.

Myslím, že teraz je jasnejšie ako sa Veľká noc sprítomňuje a uskutočňuje zakaždým, keď slávime svätú omšu, čiže zmysel pamiatky. Účasť na Eucharistii nám dáva vstúpiť do Kristovho paschálneho tajomstva, dáva nám prejsť spolu s ním zo smrti do života, čiže [sme tam] na Kalvárii. Svätá omša znamená zopakovať Kalváriu, nie je to nejaké divadlo. Ďakujem.

Štvrtá katechéza o svätej omši: Prečo ísť v nedeľu na svätú omšu?

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujúc na ceste katechéz o svätej omši si dnes kladieme otázku: Prečo ísť v nedeľu na svätú omšu?

Nedeľné slávenie Eucharistie je stredobodom života Cirkvi (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi, 2177). My kresťania chodíme v nedeľu na svätú omšu, aby sme stretli zmŕtvychvstalého Pána, alebo lepšie, aby sme mu dovolili, aby sa s nami stretol, aby sme počúvali jeho slovo, sýtili sa pri jeho stole a tak sa stali Cirkvou, čiže jeho tajomným telom žijúcim vo svete.

Toto už od začiatku chápali Ježišovi učeníci, ktorí slávili eucharistické stretnutie s Pánom v ten deň týždňa, ktorý Židia nazývali „prvým v týždni“ a Rimania „dňom slnka“, lebo v ten deň Ježiš vstal z mŕtvych a zjavil sa učeníkom, hovoriac s nimi, jediac s nimi, darujúc im Ducha Svätého (porov. Mt 28,1; Mk 16,9; Lk 24,1.13; Jn 20,1.19), ako sme to počuli v biblickom čítaní. Aj veľké zoslanie Ducha Svätého na Turíce nastalo v nedeľu, päťdesiaty deň po Ježišovom zmŕtvychvstaní. Z týchto dôvodov je pre nás nedeľa svätým dňom, posväteným eucharistickým slávením, živou prítomnosťou Pána medzi nami a pre nás. Je to teda svätá omša, ktorá robí nedeľu kresťanskou! Kresťanská nedeľa sa „točí“ okolo svätej omše. Aká je to pre kresťana nedeľa, ak v nej chýba stretnutie s Pánom?

Existujú kresťanské spoločenstvá, ktoré sa žiaľ nemôžu tešiť zo svätej omše každú nedeľu; aj oni sú však v tento svätý deň povolané

zhromaždiť sa na modlitbu v mene Pána, počúvajúc Božie slovo a oživujúc si túžbu po Eucharistii.

Niektoré sekularizované spoločnosti stratili kresťanský zmysel nedele osvetlenej Eucharistiou. Toto je škoda! V týchto kontextoch je nevyhnutné oživiť toto vedomie, aby sme znovu obnovili význam oslavy, význam radosti, farského spoločenstva, solidarity, odpočinku posilňujúceho dušu i telo (porov. KKC, 2177-2188). Týmto všetkým veciam nás nedeľu čo nedeľu vyučuje Eucharistia. Preto chcel Druhý vatikánsky koncil zdôrazniť, že nedeľa «je prvotným sviatočným dňom a tak ho aj treba predkladať a odporúčať nábožnosti veriacich, aby sa zároveň stal dňom radosti a odpočinku od práce» (Konštit. Sacrosanctum concilium, 106).

Nedeľný odpočinok od práce v prvých storočiach neexistoval – je to špecifický prínos kresťanstva. Na základe biblickej tradície Židia odpočívajú v sobotu, zatiaľ čo v rímskej spoločnosti sa v rámci týždňa nepočítalo s dňom odpočinku od služobných prác.

Práve kresťanské chápanie: žiť ako synovia a nie ako otroci, živiť sa Eucharistiou – toto urobilo nedeľu, takmer všeobecne, dňom odpočinku.

Bez Krista sme odsúdení na ovládnutie únavou každodennosti, s jej starosťami a strachom o zajtrajšok. Nedeľné stretnutie s Pánom nám dodáva silu prežívať prítomnú chvíľu každého dňa s dôverou a odvahou, ako aj kráčať vpred s nádejou. To je to, prečo my kresťania ideme na stretnutie s Pánom v nedeľu pri eucharistickom slávení.

Eucharistické spojenie vo svätom prijímaní s Ježišom – vzkrieseným a žijúcim naveky – anticipuje tú nedeľu bez konca, keď už viac nebude námahy ani bolesti, ani smútku či sĺz, ale len radosť z plného a večného života s Pánom. Aj o tomto blaženom odpočinku nám hovorí nedeľná svätá omša, keď nás učí zveriť sa v priebehu týždňa do rúk Otca, ktorý je na nebesiach.

Čo môžeme odpovedať tomu, kto hovorí, že neosoží chodiť na omšu, ani len v nedeľu, lebo to, čo je dôležité, je dobre žiť a milovať blížneho? Je pravda, že kvalita kresťanského života sa meria schopnosťou milovať, ako povedal Ježiš: «Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať» (Jn 13,35); ako však môžeme uskutočňovať evanjelium bez toho, aby sme k tomu nedeľu čo nedeľu nabrali potrebnú energiu z nevyčerpatelného zdroja Eucharistie? Nechodíme na omšu preto, aby sme niečo dali Bohu, ale preto, aby sme prijali od neho to, čo skutočne potrebujeme. Pripomína nám to modlitba Cirkvi, ktorá sa takto obracia na Boha: «Ty hoci nepotrebuješ našu oslavu, predsa prijímaš naše vd'aky; pretože nás nesmierne miluješ. Naše chvály nepridávajú nič k tvojej veľkosti, ale nám prispievajú k spáse» (Rímsky misál, Pieseň vd'aky - spoločná IV.).

Na záver: prečo ísť v nedeľu na svätú omšu? Nestačí odpovedať, že je to cirkevný predpis; toto pomáha chrániť jej hodnotu, avšak samotné to nestačí. My kresťania potrebujeme mať účasť na nedeľnej svätej omši, lebo jedine s Ježišovou milosťou, s jeho živou prítomnosťou v nás a medzi nami môžeme uviesť do praxe jeho prikázanie, a tak byť jeho hodnovernými svedkami.

Katechéza Svätého Otca: Úvodné obrady svätej omše

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes by som chcel začať hovoriť už so samotnom eucharistickom slávení. Svätá omša sa skladá z dvoch častí, ktorými sú liturgia slova a liturgia Eucharistie, ktoré sú vzájomne tak úzko spojené, že tvoria jediný úkon kultu (porov. Sacrosanctum concilium, 56; Všeobecné smernice Rímskeho misála, 28). Slávenie, úvod do ktorého tvorí niekoľko prípravných rítov a ďalšie ho uzatvárajú, je teda jedným celkom a nedá sa rozdeliť, avšak aby sme ho lepšie chápali, budem sa snažiť vysvetliť jeho rozličné momenty, z ktorých každý dokáže zachytiť a zapojiť istý rozmer našej ľudskosti. Je potrebné poznať tieto sväté znamenia, aby sme plne prežívali svätú omšu a vychutnávali celú jej krásu.

Keď sa ľud zhromaždí, slávenie sa otvára úvodnými rítmi zahŕňajúcimi vstup celebrantov či celebranta, pozdrav: „Pán s vami“, „Pokoje s vami“, úkon kajúcnosti: „Vyznávam...“, kde prosíme o odpustenie našich hriechov, Kyrie eleison, spev Glória a modlitba Kolekta. Nazýva sa „modlitbou Kolekta“ nie preto, že sa pri nej robí zbierka darov, ale zhromažďujú sa v nej modlitbové úmysly všetkých národov; a ten zozbieraný úmysel národov stúpa do neba ako modlitba. Cieľom týchto úvodných rítov je, aby «utvorili spoločenstvo zo zhromaždených veriacich a správne ich pripravili na počúvanie Božieho slova a na dôstojné slávenie Eucharistie» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 46).

Nie je dobrým zvykom pozerieť na hodinky a hovoriť: „Ešte mám čas... stihnem prísť po kázni a splním tak predpis“. Svätá omša sa začína znamením kríža, týmito úvodnými obradmi, lebo tu

začínáme adorovať Boha ako spoločenstvo. A preto je dôležité pripraviť sa, aby sme neprišli neskoro, ale naopak o niečo skôr, aby sme si pripravili srdce na tento obrad, na toto slávenie komunity.

Obyčajne počas znenia vstupnej piesne kňaz s asistujúcimi prichádza v procesii do presbytéria a tam pozdraví oltár úklonom a na znak úcty ho pobozká a ak je kadidlo, tak ho incenzuje. Prečo? Lebo oltár je Kristus: je obrazom Krista. Keď hľadáme na oltár, hľadáme práve tam, kde je Kristus. Oltárom je Kristus. Tieto gestá, ktorým hrozí, že prebehnú bez povšimnutia, majú veľký význam, lebo už od začiatku vyjadrujú to, že svätá omša je láskyplným stretnutím s Kristom, ktorý «keď na kríži obetoval svoje telo [...], bol zároveň kňazom, oltárom i obetným Baránkom» (Veľkonočná prefácia V). Veď oltár ako znamenie Krista «je stredom vzdávania vdaky, ktoré sa uskutočňuje Eucharistiou» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 296) a celé spoločenstvo je okolo oltára, ktorým je Kristus; a to nie preto, aby sme si hľadeli do tváre, nie: ale aby sme hľadeli na Krista, my všetci navôkol neho, lebo Kristus je v centre spoločenstva, nie kdesi d'aleko.

Ďalej je tu znak kríža. Kňaz predsedajúci sláveniu ho vykoná na sebe a to isté robia všetci členovia zhromaždenia, s vedomím, že liturgický úkon sa uskutočňuje «v mene Otca i Syna i Ducha Svätého».

A tu prejdem k inej drobnej téme: Videli ste, ako sa deti prežehnávajú? Nevedia, čo robia, niekedy šmátrajú rukami nejaký znak, ale nie je to znamenie kríža. Prosím vás, mamy a otcovia, starí rodičia, naučte deti už od začiatku, odmalička, vedieť sa dobre prežehnať. A vysvetlite im, že to znamená mať za ochranu Ježišov kríž. Svätá omša sa začína znamením kríža. Všetka modlitba sa takpovediac hýbe v priestore Najsvätejšej Trojice – „V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého“ –, ktorý je priestorom nekonečnej jednoty. Má pôvod a aj cieľ v láske Trojjediného Boha, ktorá nám bola zjavená a darovaná v Kristovom kríži. V skutku, jeho veľkonočné tajomstvo je darom Trojice a Eucharistia vyviera vždy z jeho

prebodnutého srdca. Prežehnaním sa si teda nielen pripomíname náš krst, ale potvrdzujeme, že liturgická modlitba je stretnutie s Bohom v Ježišovi Kristovi, ktorý sa pre nás vtelil, umrel na kríži a slávne vstal z mŕtvych.

Kňaz potom vysloví liturgický pozdrav vo vyjadrení «Pán s vami» alebo podobným - je ich viacero - a zhromaždenie odpovedá: «I s duchom твоjím». Vedeť dialóg. Sme na začiatku svätej omše a musíme myslieť na význam všetkých týchto gest a slov. Vstupujeme do akejsi „symfónie“, v ktorej zaznievajú rozličné tóniny hlasov, vrátane dôb ticha, s cieľom vytvoriť akýsi „súzvuk“ medzi všetkými účastníkmi, čiže uvedomiť si, že sme vedení jediným Duchom a s tým istým cieľom. Veď «týmto pozdravom [kňaza] a odpoveďou ľudu sa vyjadruje tajomstvo zhromaždenej Cirkvi» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 50). Takto sa vyjadruje spoločná viera a vzájomná túžba byť s Pánom a prežívať jednotu s celým spoločenstvom.

A takto sa vytvára jedna modlitbová symfónia, ktorá vzápätí prináša veľmi dojemný moment, keďže ten, kto predsedá, vyzve všetkých, aby vyznali svoje hriechy. Všetci sme hriešnikmi. Nevieť, možno niekto z vás nie je hriešnik... Ak niekto nie je hriešnikom, nech zdvihne ruku, prosím, tak budeme všetci vidieť. Nie sú tu však zdvihnuté ruky – dobre, vaša viera je dobrá! Všetci sme hriešnikmi. A preto na začiatku svätej omše prosíme o odpustenie.

Je to úkon kajúcnosti. Nejde len o to, aby sme mysleli na spáchané hriechy, ide o oveľa viac: je to pozvanie uznať sa za hriešnikov pred Bohom a pred spoločenstvom, pred bratmi, s pokorou a úprimnosťou, ako ten mýtnik v chráme. Ak skutočne Eucharistia sprítomňuje paschálne tajomstvo, totiž Kristov prechod zo smrti do života, potom to prvé, čo musíme urobiť, je uvedomiť si a uznať, ktoré sú naše situácie smrti, aby sme mohli s ním vstať z mŕtvych k novému životu. Takto chápeme, aký dôležitý je úkon kajúcnosti. A preto sa k tejto téme vrátíme v nasledujúcej katechéze.

Krok za krokom napredujeme vo vysvetľovaní svätej omše. Nuž pripomínam: dobre naučte deti prežehnať sa, prosím vás o to!

Katechéza Svätého Otca: Úkon kajúčnosti

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujúc v katechézach o eucharistickom slávení budeme dnes v kontexte úvodných obradov uvažovať nad úkonom kajúčnosti. Ten vo svojej strohosti napomáha k postoju, s akým sa treba pripraviť na dôstojné slávenie svätých tajomstiev, čiže uznávajúc pred Bohom a bratmi naše hriechy, uznávajúc, že sme hriešnikmi. Kňazova výzva je totiž adresovaná celému modliacemu sa spoločenstvu, pretože všetci sme hriešnikmi. Ved' čo môže Pán darovať tomu, kto má už srdce plné seba samého, svojho vlastného úspechu? Nič, lebo namyslený človek, nasýtený svojou domnelou spravodlivosťou, je neschopný prijať odpustenie. Pomyslime na podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi, kde sa len ten druhý – len mýtnik – vracia domov ospravedlnený, čiže ako ten, ktorému bolo odpustené (porov. Lk 18,9-14). Ten, kto si je vedomý vlastných bied a s pokorou sklopí svoje oči, cíti na sebe spočívať milosrdný pohľad Boha. Zo skúsenosti vieme, že jedine ten, kto si vie priznať chyby a prosíť o odpustenie, prijíma pochopenie a odpustenie druhých.

Keď načúvame v tichu hlasu svedomia, umožňuje nám to uznať, že naše myšlienky sú vzdialené od Božích myšlienok, že naše slová a naše skutky sú častokrát svetské, čiže vedené rozhodnutiami, ktoré sú protikladné k Evanjeliu. Preto na začiatku svätej omše všetci ako spoločenstvo konáme skutok kajúčnosti prostredníctvom jednej formuly všeobecného vyznania, vyslovovanej v prvej osobe jednotného čísla. Každý vyznáva Bohu a bratom, „že veľa hrešil myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého“. Áno, aj zanedbávaním dobrého, čiže opomenutím robenia dobra, ktoré sme mohli vykonať.

Častokrát sa cítime ako dobrí, lebo hovoríme: „nikomu som neurobil zle“. V skutočnosti však nestačí nekonať zlo blížnemu, treba sa rozhodnúť konať dobro využívajúc príležitosti, aby sme vydali dobré svedectvo o tom, že sme Ježišovými učeníkmi. Je dobré zdôrazniť, že to, že sme hriešnikmi, vyznávame ako Bohu, tak aj bratom: toto nám pomáha chápať dimenziu hriechu, ktorý zatiaľ čo nás oddeľuje od Boha, oddeľuje nás aj od našich bratov a naopak. Hriech odrezáva: pretína vzťah s Bohom a pretína vzťah s bratmi, vzťahy v rodine, v spoločnosti, v komunite. Hriech vždy odrezáva, oddeľuje, rozdeľuje.

Slová, ktoré hovoríme ústami, sú sprevádzané gestom bitia sa do prs, uznávajúc, že som zhrešil mojou vlastnou vinou, a nie vinou druhých. Častokrát sa stáva, že zo strachu či z hanby ukazujeme prstom obviňujúc druhých. Nie je ľahké pripustiť, že sme vinní, avšak prospieva nám úprimne to vyznať.

Vyznať však máme vlastné hriechy. Spomínam si na anekdotu, ktorú prerozprával starší misionár o jednej žene, ktorá išla na spoveď a začala hovoriť chyby manžela, potom prešla k vymenovaniu chýb svokry a potom chýb susedov. V istom momente jej spovedník povedal: „Pani, povedzte mi, skončili ste?“ – „Výborne, skončili ste s hriechmi druhých. Teraz začnite hovoriť o tých vašich...“ Treba hovoriť o vlastných hriechoch.

Po vyznaní hriechu prosíme Blahoslavenú Pannu Máriu, anjelov a svätých, aby sa za nás modlili k Pánovi. Aj v tomto má vzácnu hodnotu spoločenstvo svätých. Totiž príhovor týchto «priateľov a vzorov života» (Prefácia na 1. november) nás podporuje na ceste k plnému spoločenstvu s Bohom, keď bude hriech definitívne zničený.

Okrem „Vyznávam“ je možné vykonať skutok kajúcnosti pomocou iných formúl, napríklad: «Zmiluj sa nad nami, Pane. - Lebo sme sa prehrešili proti tebe. - Ukáž nám, Pane, svoje milosrdenstvo. - A daj nám svoju spásu» (porov. Ž 123,3; 85,8, Jer 14,20).

Zvlášť v nedeľu je možné vykonať požehnanie a pokropenie vodou na pamiatku krstu (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála), ktorý ruší všetky hriechy. Ako súčasť úkonu kajúcnosti je možné spievať Kyrie eléison: týmto starobyľým gréckym výrazom vzývame Pána – Kyrios – a prosíme o jeho milosrdenstvo (porov. tamtiež).

Sväté písmo nám ponúka príklady „kajúcich“ postáv, ktoré po tom, ako spáchali hriech, vstúpiac sami do seba nachádzajú odvahu odložiť masku a otvoriť sa milosti, ktorá obnovuje srdce. Pomyslime na kráľa Dávida a na slová žalmu, ktoré sa mu pripisujú: «Zmiluj sa, Bože, nado mnou, pre svoje milosrdenstvo a pre svoje veľké zľutovanie znič moju nepravosť» (51,3). Pomyslime na márnotravného syna, ktorý sa vráti k otcovi, či na mýtnikovu prosbu: «Bože, buď milostivý mne hriešnemu» (Lk 18,13).

Pomyslime aj na svätého Petra, na Zacheja, či na Samaritánku. Porovnať sa s krehkosťou hlíny, z ktorej sme uhnietení je skúsenosť, ktorá nás posilňuje: zatiaľ čo nám dáva zakúsiť našu krehkosť, otvára nám srdce k prosbe o Božie milosrdenstvo, ktoré premieňa a obracia. A práve toto robíme v úkone kajúcnosti na začiatku svätej omše.

Katechéza Svätého Otca: hymnus Glória

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V slede katechéz o eucharistickom slávení sme videli, že úkon kajúcnosti nám pomáha zbaviť sa našej domýšľavosti a predstúpiť pred Boha takí, akí skutočne sme, vedomí si toho, že sme hriešnikmi, v nádeji na odpustenie.

Práve zo stretnutia ľudskej biedy s Božím milosrdenstvom sa rodí vd'ačnosť vyjadrená v „Glória“, «prastarom a ctihodnom hymne. Ním Cirkev, zhromaždená v Duchu Svätom, oslavuje a vzýva Boha Otca a Baránka» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 53).

Úvod tohto hymnu - „Sláva Bohu na výsostiach“ - preberá slová spevu anjelov pri narodení Ježiša v Betleheme, radostné ohlasovanie vzájomného objatia medzi nebom a zemou. Tento spev zapája aj nás, pohrúžených do modlitby: «Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle».

Po hymne Glória, alebo ak tento nie je, tak hneď po úkone kajúcnosti, dostáva modlitba osobitnú formu v orácii (modlitbe) nazvanej „kolekta“, prostredníctvom ktorej sa vyjadruje špecifická povaha slávenia, meniac sa podľa dní a období roka (porov. tamtiež, 54). S výzvou «modlime sa» kňaz vyzýva ľud zahĺbiť sa spolu s ním vo chvíli ticha, s cieľom uvedomiť si, že stojíme v Božej prítomnosti, a aby si každý vo svojom srdci vzbudil osobné úmysly, s ktorými sa zúčastňuje na svätej omši (porov. tamtiež, 54). Kňaz povie „modlime sa“, po čom nasleduje chvíľa ticha: každý myslí na to, čo potrebuje, o čo chce prosiť v modlitbe.

Ticho sa nezužuje len na absenciu slov, ale slúži na to, aby sme sa pripravili načúvať iným hlasom: hlasu nášho srdca a predovšetkým hlasu Ducha Svätého. V liturgii charakter posvätného ticha závisí od toho, v ktorom momente sa nachádza: «Pri úkone kajúcnosti a po výzve na modlitbu napomáha chvíľa ticha sústredene sa vnoriť do seba; po čítaniach alebo po homílii pomáha veriacim rozjímať o tom, čo počuli; po prijímaní umožňuje vnútornú modlitbu chvály a vd'akyvzdania» (tamtiež, 45).

Takže ticho pred úvodnou modlitbou napomáha zahľbiť sa do seba samých a myslieť na dôvod toho, prečo sme tam. Preto je dôležité načúvať vlastnému vnútru, aby sme ho potom otvorili Pánovi. Možno prichádzame po dňoch únavy, radosti či bolesti a chceme to povedať Pánovi, vzývať jeho pomoc, prosiť, aby nám bol nablízku; máme chorých príbuzných a priateľov alebo takých, ktorí prechádzajú ťažkými skúškami; túžime odovzdať Bohu osud Cirkvi a sveta.

Na toto slúži krátke ticho pred tým, ako kňaz, dajúc dohromady úmysly každého jednotlivca, vyjadrí Bohu nahlas v mene všetkých spoločnú prosbu, ktorá uzatvára úvodné obrady, vykonávajúc doslova „kolektu“, čiže zbierku jednotlivých úmyslov. Vrelo odporúčam kňazom zachovávať tento moment ticha a nenáhliť sa. Po výzve „Modlime sa“ nech sa zachová ticho. Toto odporúčam kňazom. Bez tohto ticha riskujeme, že zanedbáme vnútornú sústredenosť.

Kňaz vyslovuje túto prosbu, túto modlitbu kolekty s rozopätými ramenami. [Pápež robí gesto.] Je to postoj oranta, ktorý si kresťania osvojili už od prvých storočí – o čom svedčia fresky z rímskych katakomb –, aby napodobnili Krista s roztvorenými ramenami na dreve kríža. A tam je Kristus modliacim sa orantom a je súčasťou modlitby! V Kristovi na kríži rozpoznávame kňaza, ktorý obetuje Bohu jemu milý kult, a síce synovskú poslušnosť.

V Rímskom ríte sú modlitby orácie stručné, avšak významovo bohaté: nad týmito modlitbami sa dá spraviť mnoho krásnych

meditácií. Nádherných! Vrátiť sa k ich textom v meditácii, a to aj mimo svätej omše, nám môže pomôcť osvojiť si spôsob, ako sa obracať na Boha, o čo ho žiadať, aké slová použiť. Kiež sa liturgia pre nás všetkých stane jednou skutočnou školou modlitby.

Katechéza Svätého Otca:

Počúvanie Božieho slova je našou výživou

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes pokračujeme v katechézach o svätej omši. Po tom, ako sme sa pristavili pri úvodných obradoch, teraz budeme uvažovať o liturgii slova, ktorá je konštitutívnou časťou, lebo sa schádzame práve pre to, aby sme počúvali to, čo Boh pre nás vykonal a čo má ešte v úmysle vykonať. Je to skúsenosť, ktorá sa deje „naživo“, a nie len ako niečo referované z počutia, pretože «keď sa v Cirkvi číta Sväté písmo, sám Boh hovorí k svojmu ľudu, a Kristus, prítomný vo svojom slove, ohlasuje evanjelium» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 29; porov. Sacrosanctum Concilium, 7; 33).

A koľkokrát sa popri tom, ako sa číta Božie slovo, robia komentáre: „Pozri na toho, pozri na tú, na ten klobúk, čo má na sebe, je to na smiech.“ A začína sa s poznámkami. Či tomu tak nie je? Je to tak? Máme mať takéto komentáre, keď sa číta Božie slovo? Pýtam sa vás: musíme to robiť? Nie! Lebo ak klebetíš s ľuďmi, nepočuješ Božie slovo.

Keď sa číta Božie slovo v Biblii – prvé čítanie, druhé čítanie, responzóriový žalm a evanjelium – musíme počúvať, otvoriť si srdce, lebo sám Boh k nám hovorí, a nie myslieť na iné veci či hovoriť o inom. Je to jasné?

Zdá sa mi, že je to nie je veľmi jasné. Vysvetlím vám, čo sa deje pri tejto bohoslužbe slova.

Stránky Biblie tu prestávajú byť písomnosťou, aby sa stali živým slovom vysloveným Bohom. Je to Boh, ktorý prostredníctvom toho, kto číta, k nám hovorí, obracia sa na nás, ktorí počúvame s vierou. Duch, «ktorý hovoril prostredníctvom prorokov» (Krédó) a inšpiroval posvätných autorov, pôsobí tak, že «Božie slovo v srdciach spôsobuje to, čo v ušiach zaznelo» (Lekcionár, Úvod, 9).

Avšak pre počúvanie Božieho slova je potrebné mať aj otvorené srdce, aby sme slová prijali do srdca. Boh hovorí a my ho počúvame, aby sme potom uviedli do praxe to, čo sme počuli. Je veľmi dôležité počúvať. Niekedy azda celkom dobre nerozumieme, lebo zopár čítaní je aj trochu ťažších. No Boh k nám aj napriek tomu hovorí, iným spôsobom: v tichu a v počúvaní Božieho slova. Nezabudnite na to. Keď sa pri omši začne s čítaniami, započúvajte sa do Božieho slova.

Potrebujeme ho počúvať! Je to totiž otázka života, ako nám to dobre pripomína úderné vyjadrenie, že «nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst» (Mt 4,4). Život, ktorý nám dáva Božie slovo. V tomto zmysle hovoríme o liturgii slova ako o „stole“, ktorý nám Pán prestiera, aby sýtil náš duchovný život. Táto liturgická hostina je veľmi bohatá, hlboko načiera z pokladov Biblie (porov. SC, 51), ako zo Starého zákona, tak aj z Nového zákona, lebo v nich Cirkev hlása jedno a to isté Kristovo tajomstvo (porov. Lekcionár, Úvod, 5).

Pomyslime na bohatstvo biblických čítaní ponúkaných troma nedeľnými cyklami, ktoré nás vo svetle synoptických evanjelií sprevádzajú v priebehu liturgického roka. Je to jedno veľké bohatstvo. Túžim tu pripomenúť aj dôležitosť responzóriového žalmu, ktorého funkcia je pomôcť rozjímať nad tým, čo sme si prv vypočuli v čítaní. Je dobré, ak sa hodnota žalmu pozdvihne spevom, aspoň v refréne (porov. Všeobecné smernice Rím. misála, 64; Lekcionár, Úvod, 19-22).

Liturgické prednášanie čítaní, spolu so spevmi prevzatými zo Svätého písma, vyjadruje a podporuje jednotu cirkevného

spoločenstva, sprevádzajúc životnú cestu všetkých i každého jednotlivo. Takto chápeme, prečo sa zakazujú niektoré subjektívne rozhodnutia, ako napr. vynechanie čítaní či ich náhrada nebiblickými textami.

Nuž niekto, ako som počul, keď je nejaká nová správa, číta noviny, lebo je to správa dňa. Nie! Božie slovo je Božím slovom! Noviny môžeme čítať potom, ale tu sa číta Božie slovo. Je to Pán, ktorý k nám hovorí. Nahradiť toto Slovo inými vecami ochudobňuje a ohrozuje dialóg medzi Bohom a jeho modliacim sa ľudom.

Naopak, [žiada si to] dôstojnosť ambóny a používanie Lekcionára, ochotu dobrých lektorov a žalmistov. Hľadáme preto dobrých lektorov, takých, čo vedia čítať, nie takých, ktorí si mrmlú a nič nie je rozumieť. Treba dobrých lektorov! Musia sa pripraviť a nacvičiť si to pred omšou, aby to dobre prečítali. Toto vytvára atmosféru vnímavého ticha.[1]

Vieme, že Pánovo slovo je nevyhnutná pomoc na to, aby sme sa nestratili, ako si to dobre uvedomuje žalmista, ktorý sa na Pána obracia s vyznaním: «Tvoje slovo je svetlo pre moje nohy a pochodeň na mojich chodníkoch» (Ž 119,105). Ako by sme sa mohli zhostiť nášho pozemského putovania, s jeho námahami a skúškami, bez toho, aby sme boli pravidelne vyživovaní a osvetľovaní Božím slovom, ktoré zaznieva v liturgii?

Istotne nestačí počúvať ušami bez toho, aby sme zrno Božieho slova prijali do srdca a umožnili mu priniesť ovocie. Pamätajme na podobenstvo o rozsievачovi a rozličných výsledkoch podľa rozličných druhov pôdy. (porov. Mk 4,14-20). Pôsobenie Ducha Svätého, ktorý robí odpoveď účinnou, potrebuje srdcia, ochotné pracovať a dať sa zušľachtovať, aby tak to, čo sme si vypočuli pri svätej omši prešlo do každodenného života, v duchu napomenutia apoštola Jakuba: «A slovo aj uskutočňujte, nebud'te len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba» (Jak 1,22).

Božie slovo v nás spôsobuje proces napredovania. Počúvame ho ušami, prechádza do srdca - nezostáva v ušiach, ale musí prísť do srdca - a zo srdca prechádza do rúk, do dobrých skutkov. Toto je cesta, ktorú v nás koná Božie slovo: z uší do srdca a do rúk. Učme sa tomuto. Ďakujem.

Katechéza pápeža Františka o svätej omši: Liturgia slova – evanjelium a homília

„Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o svätej omši. Prišli sme k liturgickým čítaniam. Dialóg medzi Bohom a jeho ľuďom, rozvinutý v omšovej liturgii slova, dosahuje vrchol pri prednese evanjelia. Predchádza ho spev Aleluja – alebo iný spev v období Pôstu – s ktorým «zhromaždenie veriacych prijíma Pána, ktorý bude k nemu hovoriť v evanjeliu» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 62).

Tak ako Kristove tajomstvá osvetľujú celé biblické zjavenie, v liturgii slova evanjelium predstavuje svetlo na pochopenie biblických textov, ktoré mu predchádzajú, tak zo Starého ako aj z Nového zákona. V skutku, «Kristus je centrom a plnosťou celého Svätého písma, ako aj liturgického slávenia» (Úvod k Lekcionáru, 5). V centre je vždy Ježiš Kristus, vždy.

Preto samotná liturgia odlišuje evanjelium od ostatných čítaní a vyznačuje ho osobitnou poctou a prejavmi uctievania (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála, 60, 134). Totiž čítanie z neho je vyhradené vysvätenému služobníkovi, ktorý ho ukončuje pobožkaním knihy; počúvame ho v stojí a robíme si znak kríža na čele, na ústach a na hrudi; sviece a kadidlo vzdávajú úctu Kristovi, ktorý prostredníctvom evanjeliového čítania dáva znieť svojmu účinnému slovu.

Cez tieto znaky si zhromaždenie uvedomuje prítomnosť Krista, ktorý mu adresuje „dobrú zvest“, ktorá obracia a premieňa. Toto dianie predstavuje priamy rozhovor, ako o tom svedčia aj

aklamácie, ktorými odpovedáme na prednes: «Sláva tebe, Pane» a «Chvála tebe, Kriste». Na počúvanie evanjelia vstávame, pretože že je to Kristus, ktorý tam k nám hovorí. A z tohto dôvodu sme pozorní, lebo tu ide o priamy rozhovor. Je to Pán, ktorý k nám hovorí.

Takže pri svätej omši čítame evanjelium nie pre to, aby sme sa dozvedeli, ako sa udalosti vyvíjali, ale evanjelium počúvame preto, aby sme si uvedomovali, čo Ježiš kedysi urobil a povedal. A to slovo je živé, Ježišovo slovo, ktoré je v evanjeliu, je živé a prichádza do môjho srdca. Preto je veľmi dôležité počúvať Božie slovo s otvoreným srdcom, lebo je to živé slovo.

Svätý Augustín píše, že «Kristovými ústami je Evanjelium. On kraluje na nebi, avšak neprestáva hovoriť na zemi» (sv. Augustín, Kázne 85,1: PL 38,520). Ak je pravdou, že v liturgii «Kristus ešte stále ohlasuje evanjelium» (Konštitúcia II. vatikánskeho koncilu Sacrosanctum concilium, 33), tak z toho vyplýva, že v účasti na svätej omši mu musíme dať odpoveď. Počúvame evanjelium a musíme dať odpoveď v našom živote.

Kristus si na doručenie svojho posolstva adresátom poslúži aj slovom kňaza, ktorý po evanjeliu prednáša homíliu (porov. Všeob. smernice Rímskeho misála, 65-66; Úvod k Lekcionáru, 24-27). Homília, veľmi odporúčaná Druhým vatikánskym koncilom ako súčasť samotnej liturgie (porov. Sacrosanctum concilium, 52), nie je nejakým príležitostným prejavom, nie je ani katechézou, ako táto, ktorú práve robím. A nie je ani prednáškou či lekciou. Homília je niečo iné.

Čím je homília? «Je pokračovaním v dialógu medzi Pánom a jeho ľudom» (Apoštolská exhortácia Evangelii gaudium, 137), aby našiel naplnenie v živote. Opravdivou exegézou evanjelia je náš svätý život! Pánovo slovo končí svoju púť tým, že sa v nás stelesňuje, uplatňujúc sa v skutkoch, tak ako sa to udialo u Márie a svätých.

Spomeňte si, čo som povedal naposledy: Pánovo slovo vchádza ušami, vstupuje do srdca a prechádza do rúk, do dobrých skutkov.

Homília tiež nasleduje Pánovo slovo a vykonáva túto púť, aby nám pomohla v tom, aby Pánovo slovo dorazilo k rukám, prechádzajúc srdcom.

Téme homílie som sa už venoval v exhortácii Evangelii gaudium, kde som pripomenul, že liturgický kontext «si vyžaduje, aby kázanie nasmerovalo celé zhromaždenie, ako aj samotného kazateľa na spoločenstvo s Kristom v Eucharistii, ktoré mení život» (tamtiež, 138).

Ten, kto prednáša homíliu – kňaz, diakon či biskup – musí dobre vykonať svoje ministérium, venujúc skutočnú službu všetkým tým, ktorí sa zúčastňujú na svätej omši; avšak aj tí, čo ho počávajú, si musia konať svoj diel práce. Predovšetkým venovaním náležitej pozornosti, čiže zaujatím správneho vnútorného rozpoloženia, bez subjektívnej požadovačnosti, uvedomujúc si, že každý kazateľ má svoje prednosti aj limity. Ak je niekedy príčinou nezáživnosti dlhá, nevýstižná či nezrozumiteľná homília, inokedy je naopak prekážkou [náš] predsudok.

A ten, kto prednáša homíliu, si musí byť vedomý, že tu nekoná v nejakej svojej veci, ale keď káže, dáva hlas Ježišovi, káže Ježišovo slovo. Homília musí byť dobre pripravená a musí byť krátka, stručná! Raz mi rozprával jeden kňaz ako zašiel do iného mesta, kde bývali jeho rodičia, a otec mu povedal: „Vieš, teším sa, lebo s mojimi priateľmi sme našli kostol, kde je omša bez kázne!“

Koľkokrát vidíme, že počas kázne niektorí zadriemu, iní klebetia alebo si vyjdú von zafajčiť... Preto prosím vás, nech je homília stručná, ale dobre pripravená. A ako sa pripravuje homília, milí kňazi, diakoni, biskupi? Modlitbou, štúdiom Božieho slova a urobením jasnej a stručnej syntézy; nemá prevyšovať desať minút, prosím.

Na záver môžeme povedať, že v liturgii slova prostredníctvom evanjelia a homílie Boh vedie dialóg so svojím ľudom, ktorý ho

počúva s pozornosťou a úctou a zároveň uznáva, že je prítomný a činný. Ak sa teda vložíme do počúvania „Dobrej noviny“,

budeme ňou obrátení a premenení, a teda schopní zmeniť seba samých a aj svet. Prečo? Lebo Dobrá novina, Božie slovo, vchádza ušami, vstupuje do srdca a prichádza do rúk, aby konalo dobré skutky.

Katechéza svätého Otca: Krédo a spoločné modlitby - odpoveď na Božie slovo

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dobrý deň, aj keď tento deň je trochu nepekný, no nie? No ak je duša v radosi, vždy je deň dobrý. Takže predsa: dobrý deň! Dnes sa audiencia odohráva na dvoch miestach: malá skupinka chorých je kvôli počasiu v aule. Chorí sú v aule a my sme tu, no vidíme sa - oni vidia nás a my vidíme ich na veľkoplošnej obrazovke. Pozdravíme ich aplauzom? Ďakujem.

Pokračujeme v katechéze o svätej omši. Počúvanie biblických čítaní predĺžené v homílii je odpoveďou - na čo? Je odpoveďou na jedno právo: na duchovné právo Božieho ľudu hojne prijímať poklad Božieho slova (porov. Úvod Lekcionára, 45).

Každý z nás, keď ide na svätú omšu, má právo na to, aby hojne prijímal Božie slovo dobre prečítané, dobre povedané a potom dobre vysvetlené v homílii. Je to právo! A keď sa Božie slovo neprečíta dobre, keď nie je horlivo hlásané diakonom, kňazom či biskupom, opomína sa právo veriacich. Máme právo na počúvanie Božieho slova.

Pán hovorí ku všetkým, k pastierom aj veriacim. Klope na srdcia tých, ktorí sa zúčastňujú na svätej omši, každý vo svojom životnom stave, veku, situácii. Pán utešuje, volá, vzbudzuje zárodoky nového a zmiereného života. A to všetko pre jeho Slovo. Jeho Slovo klope na srdce a mení ho!

Preto po homílii chvíľ'a ticha dovoľuje to, aby sa v duši usadilo prijaté semienko a aby sa tak zrodili predsavzatia priľnúť k tomu, čo Duch Svätý každému vnukol. Ticho po homílii. Treba tam zachovať dobrú chvíľ'u ticha, aby každý pouvažoval nad tým, čo si vypočul.

A po tomto tichu, ako pokračuje svätá omša? Osobná odpoveď viery sa začleňuje do vyznania viery Cirkvi, vyjadreného v „Kréde“. My všetci vyslovujeme „Krédó“ pri omši. Symbol viery, vyslovovaný celým zhromaždením, ukazuje spoločnú odpoveď na to, čo sme spolu počúvali v Božom slove (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi, 185-197).

Existuje vitálne prepojenie medzi počúvaním a vierou. Sú zjednotené. Veď viera sa nerodí z fantázie ľudskej mysle, ale ako pripomína sv. Pavol, «je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo» (Rim 10,17). Viera je teda vyživovaná počúvaním a vedie ku sviatosti. Vyslovovanie Kréda tak vedie k tomu, aby liturgické zhromaždenie «spomínalo a vyznávalo veľké tajomstvá viery, prv ako by sa začalo ich slávenie v Eucharistii» (Všeobecné smernice Rímskeho misála, 67).

Symbol viery prepája Eucharistiu s krstom, ktorý sme prijali «v mene Otca i Syna i Ducha Svätého» a pripomína nám, že sviatostiam porozumieme vo svetle viery Cirkvi.

Odpoveď na Božie slovo prijaté s vierou je potom vyjadrené v spoločných prosbách, zvaných Všeobecná modlitba, pretože zahŕňa potreby Cirkvi a sveta (porov. Všeob. smernice Rímskeho misála, 69-71; Úvod Lekcionára, 30-31). Nazýva sa aj Modlitba veriacich.

Otcovia Druhého vatikánskeho koncilu chceli znovu zaviesť túto modlitbu nasledujúcu po Evanjeliu a homílii osobitne v nedeľu a počas sviatkov, aby «sa za účasti ľudu na nej prednášali prosby za svätú Cirkev, za tých, ktorí nás spravujú, za tých, ktorí sa nachádzajú v rôznych ťažkostiach, ako aj za všetkých ľudí a za

spásu celého sveta» (Sacrosanctum concilium, 53; porov. 1 Tim 2,1-2).

Preto pod vedením kňaza, ktorý ju uvádza a uzatvára, «ľud vykonáva úlohu svojho krstného kňazstva, prináša Bohu prosby za spasu všetkých» (Všeob. smernice Rímskeho misála, 69). A po jednotlivých úmysloch prednesených diakonom alebo lektorom, zhromaždenie zjednocuje svoj hlas hovoriac: «Vypočuj nás, Pane».

Pamätáme totiž na to, čo nám povedal Pán Ježiš: «Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to» (Jn 15,7). Nieкто by mohol povedať: „My však v toto neveríme, lebo máme malú vieru“. Keby sme však mali vieru ako horčičné zrnko, hovorí Ježiš, dostali by sme všetko. „Proste čo chcete, a dostanete.“

A v tomto momente všeobecnej modlitby po Kréde je chvíľa vyprosovať si od Pána vo svätej omši tie najdôležitejšie veci, veci, ktoré potrebujeme, to čo chceme. „Dostanete“ – tým či oným spôsobom, no „dostanete“. „Všetko je možné tomu, kto verí“, povedal Pán. Čo odpovedal ten človek, na ktorého sa Pán obrátil so slovami, že všetko je možné tomu, kto verí? Povedal: „Verím Pane. Pomôž mojej malej viere“.

Aj my môžeme povedať: „Verím Pane. Pomôž mojej malej viere“. A modlitbu musíme prednášať s týmto duchom viery: „Verím Pane, pomôž mojej malej viere“. Naopak, nárokovanie si spôsobom svetskej logiky nestúpa k nebu, tak ako zostávajú nevypočítané aj do seba zahľadené požiadavky (porov. Jak 4, 2-3).

Úmysly, na ktoré je Boží ľud pozvaný sa modliť, musia dať hlas konkrétnym potrebám cirkevného spoločenstva a sveta, vyhýbajúc sa zvykovým a krátkozrakým formulám. „Všeobecná“ modlitba, ktorá uzatvára Bohoslužbu slova, nás vyzýva osvojiť si pohľad Boha, ktorý sa stará o všetky svoje deti.

Generálna audiencia: Bohoslužba obety nás učí darovaniu seba samých

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o svätej omši. Po liturgii slova – pri ktorej som sa pristavil v predošlých katechézach – nasleduje ďalšia konštitutívna časť svätej omše, ktorou je liturgia Eucharistie. V nej prostredníctvom svätých znamení Cirkev ustavične sprítomňuje obetu Novej zmluvy spečatenú Ježišom na oltári kríža (porov. Konštitúcia II. vatik. koncilu Sacrosanctum concilium, 47).

Prvým kresťanským oltárom bol oltár kríža. A keď prichádzame k oltáru, aby sme slávili svätú omšu, naša pamäť smeruje k oltáru kríža, kde sa odohrala prvá obeta. Kňaz, ktorý pri svätej omši zastupuje Krista, koná to, čo samotný Pán konal pri Poslednej večeri a čo pri nej učeníkom odovzdal: vzal chlieb a kalich, vzdával vďaky a dával učeníkom, hovoriac: «Vezmite a jedzte, ... pite: toto je moje telo, ... toto je kalich mojej krvi. Toto robte na moju pamiatku».

Cirkev poslušná Ježišovmu príkazu usporiadala liturgiu Eucharistie do momentov zodpovedajúcich slovám a gestám, ktoré vykonal on v predvečer svojho umučenia. Tak pri príprave obetných darov k oltáru prinášame chlieb a víno, čiže prvky, ktoré Kristus vzal do svojich rúk. Pri eucharistickej modlitbe vzdávame Bohu vďaky za dielo vykúpenia a obetné dary sa stávajú Telom a Krvou Ježiša Krista. Nasledujú lámanie chleba a prijímanie, prostredníctvom ktorého znovuprežívame skúsenosť apoštolov, ktorí prijali eucharistické dary z rúk samotného Krista (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála - VSRM, 72).

Prvému Ježišovmu gestu: «vzal chlieb a kalich vína», zodpovedá teda príprava obetných darov. To je prvá časť liturgie Eucharistie. Je dobré, keď samotní veriaci prinášajú kňazovi chlieb a víno, lebo oni znamenajú duchovnú obeť Cirkvi, ktorá je tam zhromaždená pre Eucharistiu. Je pekné, ak tým, kto prináša k oltáru chlieb a víno sú samotní veriaci. Aj keď dnes «veriaci už neprinášajú zo svojho, ako kedysi, jednak obrad prinášania týchto darov si zachováva duchovnú silu a význam» (tamtiež, 73).

V tomto ohľade je dôležité, že biskup pri vysviacke nového presbytera, keď mu odovzdáva chlieb a víno, hovorí: «Prijmi obety svätého ľudu a obetuj ich Bohu» (Rímsky pontifikál – Obrad vysviacky kňazov). Je to Boží ľud, ktorý prináša obeť, chlieb a víno, tú veľkú obeť pre svätú omšu! Takže, v znamení chleba a vína veriaci ľud kladie vlastnú obeť do rúk kňaza, ktorý ju kladie na oltár či Pánov stôl, «ktorý je stredom celej eucharistickej liturgie» (VSRM, 73). Čiže centrom svätej omše je oltár a oltárom je Kristus. Vždy treba hľadiť na oltár, ktorý je centrom svätej omše.

V «plodoch zeme a práce ľudských rúk» sa teda obetuje úsilie veriacich urobiť zo seba samých, v poslušnosti Božiemu slovu, «obetu milú Bohu Otcu Všemohúcemu», «pre dobro celej jeho svätej Cirkvi». Tak «život veriacich, ich utrpenie, ich modlitba a ich práca sa spájajú s Kristovým životom, s jeho vzdávaním chvály, utrpením, modlitbou, prácou a s jeho dokonalou obetou, a tak nadobúdajú novú hodnotu» (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1368).

Iste, naša obeta je maličkosťou, avšak Kristus potrebuje toto málo. Pán nás žiada o málo, no dáva nám mnoho. Vyžaduje málo. Žiada od nás v každodennom živote dobrú vôľu, žiada otvorené srdce, žiada vôľu stávať sa lepšími, aby sme prijali jeho, ktorý nám obetuje seba samého v Eucharistii. Žiada od nás tieto symbolické obetné dary, ktoré sa potom stanú jeho Telom a jeho Krvou.

Obraz tohto obetujúceho pohybu modlitby predstavuje kadidlo, ktoré pohlcované ohňom uvoľňuje vonný dym stúpajúci nahor: incenzovať obetné dary, ako to robíme v slávnostné dni, incenzovať

kríž, oltár, kňaza a kňazský ľud, viditeľne ukazuje obetné puto spájajúce všetky tieto skutočnosti s Kristovou obetou (porov. VSRM, 75).

A nezabudnime: je tu oltár, ktorým je Kristus, avšak vždy s odkazom na prvý oltár, ktorým je kríž. A na oltár, ktorým je Kristus, prinášame to málo našich darov, chlieb a víno, ktoré sa potom stanú mnohým: samotným Ježišom, ktorý sa nám dáva.

Toto všetko vyjadruje aj modlitba nad obetnými darmi. V nej kňaz prosí Boha, aby prijal dary, ktoré mu Cirkve obetuje, vyprosujúc ovocie tejto vznešenej výmeny medzi našou chudobou a jeho bohatstvom. V chlebe a víne mu prinášame obeť nášho života, aby bola premenená Duchom Svätým v obeť Krista a stala sa s ním jedinou duchovnou obetou milou Otcovi. Zatiaľ čo sa takto uzatvára príprava obetných darov, pripravujeme sa na eucharistickú modlitbu (porov. tamtiež, 77).

Spiritualita darovania seba samého, ktorej nás učí tento moment svätej omše, nech teda osvecuje naše dni, naše vzťahy s druhými, veci, ktoré robíme, utrpenia, s ktorými sa stretávame, pomáhajúc nám budovať pozemské mesto vo svetle Evanjelia.

Katechéza Svätého Otca:

Eucharistická modlitba

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o svätej omši a touto katechézou sa pristavíme pri eucharistickej modlitbe. Po ríte prinášania chleba a vína sa začína eucharistická modlitba, ktorá je určujúca pre slávenie svätej omše a tvorí jej ústredný moment, smerujúci k svätému prijímaniu. Zodpovedá tomu, čo sám Ježiš urobil za stolom s apoštolmi pri Poslednej večeri – a my sme to teraz počuli – keď «vzdával vd'aky» nad chlebom a potom nad kalichom vína (porov. Mt 26,27; Mk 14,23; Lk 22,17.19; 1 Kor 11,24): jeho vd'akyvzdanie sa oživuje pri každej našej eucharistii, pripájajúc nás k jeho obete spásy.

A v tejto slávnostnej modlitbe – lebo eucharistická modlitba je slávnostná – Cirkev vyjadruje to, čo koná, keď slávi Eucharistiu, ako aj dôvod, pre ktorý ju slávi, a síce vytvárať jednotu s Kristom reálne prítomným v konsekrovanom chlebe a víne. Po tom, ako je ľud vyzvaný pozdvihnúť srdcia k Pánovi a vzdať mu vd'aku, kňaz nahlas vyslovuje modlitbu v mene všetkých prítomných, obracajúc sa na Otca skrze Ježiša Krista v Duchu Svätom.

«Zmyslom tejto modlitby je, aby sa pri vyznávaní veľkých Božích skutkov a pri prinášaní obety celé zhromaždenie veriacich spojilo s Kristom» (Všeobecné smernice Rímskeho misála - VSRM, 78). A aby sa spojilo, musí rozumieť. Práve preto chcela Cirkev toto slávenie urobiť v jazyku, ktorému ľud rozumie, aby sa pripojil k tejto chvále a k tejto veľkej modlitbe spolu s kňazom. V skutočnosti

«Kristova obeta a obeta Eucharistie sú jedna jediná obeta» (Katechizmus Katolíckej cirkvi - KKC, 1367).

V Misáli sú rozličné formuly eucharistickej modlitby, všetky sú tvorené charakteristickými prvkami, ktoré by som teraz chcel pripomenúť (porov. VSRM, 79; KKC, 1352-1354). Všetky sú nádherné. Predovšetkým je tu prefácia, ktorá je aktom vd'akyvzdania Bohu za jeho dary, osobitne za to, že poslal svojho Syna ako spasiteľa. Prefáciu uzatvára zvolanie «Svätý», ktoré sa zvyčajne spieva: „Svätý, Svätý, Svätý Pán“. Je pekné, keď sa to spieva. Celé zhromaždenie pripája svoj hlas k hlasu anjelov a svätých, aby chválilo a oslavovalo Boha.

Potom je tu vzývanie Ducha Svätého, aby svojou mocou posvätil chlieb a víno. Vzývame Ducha, aby prišiel a aby v chlebe a víne bol Ježiš. Pôsobenie Ducha Svätého a účinnosť slov samotného Krista prednesených kňazom skutočne sprítomňujú, pod spôsobom chleba a vína, jeho Telo a jeho Krv, jeho obetu vykonanú na kríži raz a navždy (porov. KKC, 1375).

A Ježiš bol v tomto veľmi jasný. Počuli sme, ako svätý Pavol na začiatku spomína Ježišove slová: „toto je moje telo, toto je moja krv“. „Toto je moja krv, toto je moje telo“. Toto povedal samotný Ježiš. Nemusíme o tom veľa hútať: „Ako je to možné, že...“. Je to Ježišovo telo. A tam to končí. To je viera. Viera nám prichádza na pomoc, aby sme verili, úkonom viery veríme, že je to Ježišovo telo a krv. Je to «tajomstvo viery», ako hovoríme po konsekrácii. Kňaz hovorí: „Tajomstvo viery“ a my spievame aklamáciu.

Slávením pamiatky Pánovej smrti a zmŕtvychvstania, v očakávaní jeho slávneho návratu, Cirkev ponúka Otcovi obetu, ktorá zmieruje nebo a zem: obetuje Kristovu paschálnu obetu, obetujúc sa spolu s ním a prosiac v Duchu Svätom, aby bola «v Kristovi jedno telo

a jeden duch» (III. eucharistická modlitba, porov. Sacrosanctum concilium, 48; VSRM, 79f). Cirkev nás chce spojiť s Kristom, aby sme boli s Kristom jedno telo a jeden duch. Toto je milosť a ovocie sviatostného prijímania: živíme sa Kristovým telom, aby sme sa my, čo ho požívame, stali jeho telom žijúcim dnes vo svete.

Toto je tajomstvo spoločenstva, Cirkev sa pripája k obete Krista a k jeho príhovoru; a v tomto zmysle sa «v katakombách Cirkev často znázorňuje ako žena pri modlitbe so široko rozopätými rukami, v modlitbovom postoji ako Kristus, ktorý rozopál ruky na kríži, aj Cirkev sa skrže neho, s ním a v ňom obetuje a oroduje za všetkých ľudí» (KKC, 1368). – Cirkev, ktorá sa modlí, ktorá prosí. Je pekné myslieť na to, že Cirkev sa modlí. V Knihe skutkov apoštolov je jedna pasáž, kde sa hovorí, že keď bol Peter vo väzení, komunita kresťanov sa «bez prestania modlila za neho». Je to Cirkev, ktorá sa modlí, modliaca sa Cirkev. A keď my ideme na svätú omšu, je to z tohto dôvodu: tvoriť modliacu sa Cirkev.

Eucharistická modlitba prosí Boha, aby zhromaždil všetky svoje deti v dokonalosti lásky, v jednote s pápežom a biskupom spomenutými po mene, na znak toho, že slávime v jednote so všeobecnou Cirkvou, ako aj s partikulárnou cirkvou. Prosba, tak ako aj obeta, sa predkladá Bohu za všetkých členov Cirkvi, živých i mŕtvych, v očakávaní blaženej nádeje, že budeme zdieľať večné dedičstvo v nebi, spolu s Pannou Máriou (porov. KKC 1369-1371). Na nikoho a na nič sa v eucharistickej modlitbe nezabúda, ale všetko sa privádza späť Bohu, ako pripomína doxológia, ktorá ju uzatvára.

Nikto nie je zabudnutý. Ak mám nejakú osobu, príbuzných, priateľov, ktorí potrebujú pomoc alebo ktorí odišli z tohto sveta do toho druhého, môžem ich v tejto chvíli spomenúť, vnútorne a v tichu, alebo ich dať zapísať, aby sa ich meno prečítalo. „Otče, koľko musím zaplatiť, aby tam mohlo byť moje meno?“ – „Nič.“ Je to jasné? Nič! Za svätú omšu sa neplatí. Svätá omša je obetou Krista,

ktorá je nezištná. Vykúpenie je zdarma. Ak chceš venovať obeť, urob tak, no nejde tu o zaplatenie. Toto je dôležité chápať.

Túto kodifikovanú formulu modlitby azda môžeme vnímať ako trochu vzdialenú – je pravda, že ide o starobylú formulu – avšak, ak dobre pochopíme jej zmysel, potom na nej určite budeme lepšie účastní. Ona totiž vyjadruje všetko to, čo uskutočňujeme pri eucharistickom slávení; a okrem toho nás učí pestovať tri postoje, ktoré by Ježišovým učeníkom nikdy nemali chýbať. Tri postoje: Tým prvým je naučiť sa „vzdávať vd'aky, vždy a všade“, a nielen pri určitých príležitostiach, keď všetko ide dobre. Tým druhým je urobiť náš život darom lásky, a to slobodným a nezištným. Tým tretím je budovať konkrétnu jednotu, v Cirkvi i so všetkými. Táto ústredná modlitba svätej omše nás teda kúsok po kúsok učí urobiť celý náš život „eucharistiou“, čiže vd'akyvzdaním.

Katechéza svätého Otca:

Modlitba Otče náš a lámanie chleba

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o svätej omši. Pri poslednej večeri, po tom, ako Ježiš vzal chlieb a kalich vína a vzdával vd'aky Bohu, vieme, že «lámal chlieb». Tomuto v eucharistickej liturgii svätej omše zodpovedá úkon lámania chleba, ktorému predchádza modlitba, ktorú nás naučil Pán, čiže modlitba „Otčenáš“.

Takto sa začínajú obrady prijímania, predlžujúc chválu a prosbu eucharistickej modlitby spoločným vyslovovaním modlitby „Otčenáš“. Nejde tu o akúsi jednu z mnohých kresťanských modlitieb, ale o samotnú modlitbu Božích detí: je to veľká modlitba. Otčenáš nás naučil Ježiš. A skutočne, „Otčenáš“, ktorý nám bol odovzdaný v deň nášho krstu, v nás rozoznieva tie isté city, aké mal Ježiš Kristus.

Keď sa modlíme „Otčenáš“, modlíme sa tak, ako to robil Ježiš. Je to modlitba, ktorú vytvoril Ježiš a naučil nás ju, keď ho učeníci požiadali: „Učiteľ, nauč nás modliť sa tak, ako ty“. A Ježiš sa takto modlil. Je veľmi pekné modliť sa tak, ako Ježiš.

Formovaní jeho božou náukou, môžeme sa na Boha obracať nazývajúc ho „Otec“, lebo sme znovuzrodení ako jeho deti skrze vodu a Ducha Svätého (porov. Ef 1,5). Naozaj, nikto by ho nemohol nazývať „Abba“ – „Otče“ – bez toho, aby bol zrodený z Boha, bez inšpirácie Ducha, ako nás to učí sv. Pavol (porov. Rim 8,15). Musíme pamätať na to, že nikto ho nemôže nazývať „Otec“ bez inšpirácie Ducha. Nuž, koľkokrát ľudia povedia „Otče náš“, no nevedia, čo

hovoria. Ved' áno, je to Otec; no cítiš, keď hovoríš „Otče“, že on je Otcom, твоjim Otcom, Otcom ľudstva, Otcom Ježiša Krista? „Ah, to nie... nuž na to som nepomyslel“. Keď sa modlíme „Otčenáš“, spájame sa s Otcom, ktorý nás miluje „avšak je to Duch, ktorý nám dáva toto spojenie, toto vnímanie, že sme Božími deťmi.

Ktorá modlitba nás môže lepšie pripraviť na sviatosťné spojenie s Ježišom než tá, ktorú nás naučil on sám? Žiadna iná. Táto. Okrem svätej omše sa „Otčenáš“ modlíme ráno i večer, pri ranných chválach aj večerách. Takýmto spôsobom postoj synovstva voči Bohu a bratstva voči blížnemu prispievajú k tomu, aby dali našim dňom kresťanskú podobu.

V modlitbe Pána – v „Otčenáši“ – prosíme o «každodenný chlieb», v čom vidíme konkrétny odkaz na eucharistický chlieb, ktorý potrebujeme pre to, aby sme mohli žiť ako Božie deti. Prosíme aj o «odpustenie našich vín» a pre to, aby sme boli hodní prijať Božie odpustenie, usilujeme sa odpustiť tomu, kto nás urazil. A toto nie je jednoduché, je to milosť, o ktorú musíme prosiť: „Pane, nauč ma odpustiť tak, ako si ty odpustil mne“. Je to milosť. Len s našimi silami to nedokážeme. Odpustenie je milosťou od Ducha Svätého.

A tak zatiaľ čo nám „Otčenáš“ otvára srdce pre Boha, otvára nás aj pre bratskú lásku. Nakoniec ešte prosíme Boha o to, aby nás «zbavil zlého», čo nás oddeľuje od neho a rozdeľuje nás od našich bratov. Dobré pochopme, že tieto prosby sú veľmi priliehavé na to, aby nás pripravili na sväté prijímanie (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála - VSRM, 81).

A skutočne, to, o čo prosíme v „Otčenáši“, sa predlžuje v modlitbe kňaza, ktorý v mene všetkých prosí: «Prosíme ťa, Otče, zbav nás všetkého zla, udeľ svoj pokoj našim dňom». A potom sa to istým spôsobom spečatí v obrade pokoja: ako prvé od Krista vyprosujeme dar pokoja (porov. Jn 14,27) – tak odlišného od toho pokoja, ktorý dáva svet: je to niečo úplne iné –, aby Kristus dal rásť Cirkvi v jednote a v pokoji podľa jeho vôle a potom si v konkrétnom geste

vzájomne vyjadríme «cirkevné spoločenstvo a vzájomnú lásku prv, ako prijmem Sviatosť» (VSRM, 82).

V Rímskom obrade je vzájomný znak pokoja, od starobylých čias zaradený pred prijímanie, zacielený na eucharistické prijímanie. Podľa napomenutia svätého Pavla nie je možné mať účasť na prijímaní jedného Chleba, ktorý nás robí v Kristovi jedným Telom, bez toho, aby sme sa uznali za zmierených bratskou láskou (porov. 1 Kor 10,16-17;11-29). Kristov pokoj nemôže byť zakorenený v srdci, ktoré je neschopné žiť bratstvo a obnoviť ho po tom, ako bolo ranené. Pokoj dáva Pán. A Pán nám dáva aj milosť odpustiť tým, ktorí nás urazili.

Po geste pokoja nasleduje lámanie chleba, ktoré už od apoštolských čias dalo pomenovanie celému eucharistickému sláveniu (porov. VSRM, 83; Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1329). Lámanie chleba, vykonané Ježišom počas Poslednej večere, je zjavujúcim gestom, ktoré učeníkom dovolilo rozpoznať ho po jeho zmŕtvychvstaní. Spomíname si na emauzských učeníkov, ktorí rozprávajú o svojom stretnutí so Zmŕtvychvstalým hovoria, «ako ho rozpoznali pri lámaní chleba» (porov. Lk 24, 30-31.35).

Lámanie eucharistického chleba je sprevádzané vzývaním «Božieho Baránka», tým menom, ktorým Ján Krstiteľ označil Ježiša za «toho, ktorý sníma hriech sveta» (Jn 1,29). Biblický obraz baránka hovorí o vykúpení (porov. Ex 12,1-14; Iz 53,7; 1 Pt1,19; Zjv 7,14). V eucharistickom chlebe rozlámanom za život sveta modliace sa spoločenstvo rozpoznáva skutočného Božieho Baránka, čiže Krista Vykupiteľa, a prosí ho: «Zmiluj sa nad nami..., daruj nám pokoj».

«Zmiluj sa nad nami», «daruj nám pokoj» sú prosby, ktoré nám od modlitby „Otčenáš“ až po lámanie chleba pomáhajú pripraviť sa duchom na to, že sa budeme zúčastňovať na eucharistickej hostine, zdroji jednoty s Bohom a s bratmi.

Nezabudnime na veľkú modlitbu, tú, ktorú nás naučil Ježiš a ktorá je modlitbou, s akou sa modlil k Otcovi. A táto modlitba nás pripravuje na sväté prijímanie. Teraz by bolo pekné, keby sme všetci spolu zakončili tento rozhovor modlitbou „Otčenáš“, ešte skôr, než ju budeme spievať. Každý vo svojom jazyku sa teraz spoločne modlime: „Otče náš, ktorý si na nebesiach...”

Katechéza Svätého Otca: Liturgia Eucharistie – Prijímanie

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes je prvý jarný deň: prajem vám peknú jar! A čo sa deje na jar? Kvitnú rastliny, kvitnú stromy. Položím vám otázku: chorý strom či rastlina kvitne dobre? Nie! Môže dobre zakvitnúť nejaký strom či rastlina bez dažďa alebo umelej závlahy? Nie. A strom či rastlina s preťatými koreňmi alebo bez koreňa, môže kvitnúť? Nie! Dá sa kvitnúť bez koreňov? Nie!

A toto je poučné. Kresťanský život musí byť životom kvitnúcim v skutkoch lásky, v konaní dobra. Ak však nemáš korene, nebudeš môcť kvitnúť. A kto je tým koreňom? Ježiš! Ak nie si s Ježišom, tam v koreni, nebudeš kvitnúť. Ak tvoj život nezalievaš modlitbou a sviatosťami, budeš mať kvety kresťanstva? Nie! Nebudeš. Pretože modlitba a sviatosti nám zavlažujú korene, a tak náš život kvitne.

Prajem vám, aby táto jar bola pre vás kvitnúcou jarou, akou bude Veľká noc – bude prekvitať. Aby kvitla dobrými skutkami, cnosťami, konaním dobra voči druhým. Je to jasné? Zapamätajte si toto – je to jedno krásne príslovie z mojej vlasti: „To, čo má strom v kvete, pochádza z toho, čo je pod zemou“. Nikdy nepretnime korene, čo nás spájajú s Ježišom.

A teraz pokračujeme s katechézou o svätej omši. Slávenie omše, ktorého rozličnými úsekmi postupne prechádzame, vedie k svätému prijímaniu, čiže k zjednoteniu sa s Ježišom. Sviatostné prijímanie – nie duchovné prijímanie, ktoré si môžeš vykonať aj doma so slovami: „Ježiš, chcel by som ťa prijať duchovne“. Nie, tu je sviatostné prijímanie, s Kristovým telom a krvou. Slávime Eucharistiú, aby sme sa živili Kristom, ktorý nám daruje seba

samého, ako v Slove, tak aj vo Sviatosti oltárnej, aby sme sa mu pripodobnili.

Hovorí to samotný Pán, počúvajte: «Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom» (Jn 6,56). Ved' gesto Ježiša, ktorý daroval učeníkom svoje telo a krv pri Poslednej večeri, pokračuje aj dnes prostredníctvom služby kňaza a diakona, riadnych vysluhovateľov rozdávania bratom Chleba života a Kalicha spásy.

Pri svätej omši, po tom, ako kňaz rozláme konsekrovaný chlieb, čiže Ježišovo telo, kňaz ho ukáže veriacim, pozývajúc ich zúčastniť sa na eucharistickej hostine. Poznáme slová, ktoré zaznievajú od svätého oltára: «Blažení tí, čo sú pozvaní na hostinu Baránkovu: hľa Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta».

Toto pozvanie, inšpirované úryvkom zo Zjavenia apoštola Jána – «Blahoslavení sú tí, čo sú pozvaní na Baránkovu svadobnú hostinu» (Zjv 19,9) – hovorí o „svadbe“, lebo Ježiš je ženíchom Cirkvi – toto pozvanie nás volá zakúsiť dôverné spojenie s Kristom, zdrojom radosti a svätosti. Je to pozvanie, ktoré rozveseľuje a zároveň pobáda ku spytovaniu svedomia osvieteného vierou.

Ak na jednej strane vidíme tú vzdialenosť, aká nás delí od Kristovej svätosti, na druhej strane veríme, že jeho Krv je «vyliata na odpustenie hriechov». Nám všetkým bolo odpustené pri krste a všetkým nám sa odpúšťa alebo nám bude odpustené zakaždým, keď pristúpime ku sviatosti zmierenia. A nezabudnite: Ježiš vždy odpúšťa. Ježiš sa neunaví odpúšťať. Sme to my, ktorí sme unavení prosiť o odpustenie.

Sv. Ambróz, mysliac práve na spásanosnú hodnotu tejto Krvi, vyhlasuje: «Ja, čo stále hreším, musím mať vždy po ruke liek» (De sacramentis, 4,28: PL 16, 446A). V tejto viere aj my obraciame pohľad na Božieho Baránka, ktorý sníma hriechy sveta, a prosíme ho: «Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a duša mi ozdravie». Toto hovoríme pri každej svätej omši.

Ak sme to my, čo kráčame v zástupe, aby sme pristúpili k svätému prijímaniu, keďže ideme v procesii k oltáru na prijímanie, v skutočnosti je to Kristus, ktorý nám ide v ústrety, aby nás asimiloval do seba. Je to stretnutie s Ježišom! Živiť sa Eucharistiou znamená nechať sa premeniť v to, čo prijímame.

Pomáha nám to pochopiť sv. Augustín, keď hovorí o tom, koľko svetla sa mu dostalo, keď pocítil, že mu Kristus hovorí: «Som pokrmom silných, rasti a budeš ma požívať. Nie ty mňa premeníš, ako premieňaš svoj pokrm v seba samého, ale ty budeš premenený vo mňa» (Vyznania VII., 10,16: PL 32,742). Zakaždým, keď pristupujeme k prijímaniu, čoraz viac sa podobáme na Ježiša, vždy väčší sa premieňame v Ježiša. Tak ako sú premenené chlieb a víno na Pánovo Telo a Krv, tak tí, ktorí ich s vierou prijímajú, sú premenení na živú Eucharistiu.

Kňazovi, ktorý ti pri rozdávaní Eucharistie hovorí: «Telo Kristovo», odpovedáš: «Amen», čiže uznávaš tú milosť a úsilie, ktoré v sebe obnáša stávanie sa Kristovým telom. Lebo keď prijímame Eucharistiu, stávame sa Kristovým telom. Toto je krásne, je to nádherné. Sväté prijímanie, zatiaľ čo nás zjednocuje s Kristom, vytrhávajúc nás z našich egoizmov, otvára nás a zjednocuje so všetkými tými, ktorí sú v ňom jedno. Hľa, zázrak svätého prijímania: stávame sa tým, čo prijímame!

Cirkev veľmi túži, aby aj veriaci prijímali Pánovo telo v hostiách konsekrovaných pri tej istej omši. A znak eucharistickej hostiny je vyjadrený ešte plnšie, ak sa sväté prijímanie podáva pod oboma spôsobmi, aj keď vieme, že katolícka náuka učí, že pod jedným spôsobom prijímame celého a úplného Krista (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála - VSRM, 85; 281-282).

Podľa cirkevnej praxe, veriaci normálne pristupuje k Eucharistii vo forme procesie, ako sme o tom hovorili, a prijíma zbožne v stojí alebo na kolenách, podľa toho, ako to ustanovila konferencia biskupov, a sviatosť prijíma do úst alebo, tam kde je to povolené, na ruku, podľa toho, čo preferuje (porov. VSRM, 160-161).

Po prijímaní nám na to, aby sme si v srdci uchránili prijatý dar, pomáha ticho, tichá modlitba. Je dobré predĺžiť tú chvíľu ticha – hovoriť s Ježišom v srdci nám veľmi pomáha, rovnako ako aj spev žalmu či hymnu chvály (porov. VSRM 88), čo nám pomáha zotrvať s Pánom.

Eucharistickú liturgiu uzatvára modlitba po prijímaní. V nej sa kňaz v mene všetkých obracia na Pána, aby mu poďakoval, že nás urobil svojimi spolustolovníkmi a aby ho prosil, aby to, čo sme prijali, premenilo náš život. Eucharistia nás robí silnými, aby sme prinášali ovocie dobrých skutkov, aby sme žili ako kresťania.

Príznačná je táto modlitba z dnešného dňa, v ktorej Pána prosíme, aby «účasť na jeho sviatosti bola pre nás liekom spásy, aby nás uzdravila od zla a upevnila nás v jeho priateľstve» (Rímsky misál, Streda V. týždňa Pôstneho obdobia - podľa tal. znenia).

Pristupujme k Eucharistii, aby sme prijímali Ježiša, ktorý nás premieňa v seba samého, posilňuje nás. Taký dobrý a taký veľký je Pán.

Posledná katechéza o svätej omši: Stávať sa eucharistickými ľuďmi

Drahí bratia a sestry, dobrý deň a požehnanú Veľkú noc!

Vidíte, že dnes sú tu kvety – kvety evokujú radosť, veselosť; na niektorých miestach sa hovorí: „Rozkvitnutá Veľká noc“ (Pasqua fiorita), pretože kvitne zmŕtvychvstalý Kristus – on je tým novým kvetom. Rozkvitá naše ospravedlivenie, rozkvitá svätosť Cirkvi. Preto toľko kvetov – je to naša radosť. Po celý týždeň slávime Veľkú noc. A preto si všetci opäť vzájomne zaželajme k Veľkej noci. Povedzme všetci spoločne: „Požehnanú Veľkú noc!“ Chcel by som, aby sme zaželali k Veľkej noci – keďže bol biskupom Ríma – milovanému pápežovi Benediktovi, ktorý nás sleduje cez televíziu. Všetci zaželajme pápežovi Benediktovi požehnanú Veľkú noc! Jeden veľký aplauz!

Touto katechézou uzatvárame cyklus venovaný svätej omši, ktorá je doslova pamiatkou, avšak nielen ako spomienka: je opätovným prežívaním Ježišovho utrpenia a zmŕtvychvstania. Naposledy sme došli po svätej prijímanie a k modlitbe po prijímaní. Po tejto modlitbe svätú omšu uzatvára požehnanie udelené kňazom a prepustenie ľudu (porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála - VSRM, 90). Tak, ako sa svätá omša ako liturgický úkon začala znamením kríža v mene Otca i Syna i Ducha Svätého, tak sa aj v mene Najsvätejšej Trojice uzatvára.

Avšak dobre vieme, že zatiaľ čo sa svätá omša ukončuje, začína sa úsilie o kresťanské svedectvo. Kresťania nejdú na svätú omšu preto, aby si vykonali týždennú povinnosť a vzápätí na všetko

zabudli, to nie. Kresťania chodia na omšu, aby sa zúčastnili na Pánovom utrpení a zmŕtvychvstaní a aby potom žili väčšmi ako kresťania – začína sa úsilie o vydávanie kresťanského svedectva. Vychádzame z kostola, aby sme «išli v pokoji» a vnášali Božie požehnanie do každodenných aktivít, do našich domovov, na pracoviská, do činností pozemského mesta, „oslavujúc Pána naším životom“.

Ak však vychádzam z kostola klebetiac a obzerajúc si druhých – „pozri na toho, kukni na tamtú“ – a s dlhým jazykom, potom svätá omša nevstúpila do môjho srdca. Prečo? Lebo nie som schopný žiť a vydávať kresťanské svedectvo. Zakaždým keď vychádzam po svätej omši, musím vychádzať lepšie než ako som tam vstúpil, s väčším elánom, s väčšou silou, s väčšou vôľou vydávať kresťanské svedectvo. Prostredníctvom Eucharistie Pán Ježiš vstupuje do nás, do nášho srdca a do nášho tela, aby sme mohli «naším životom vyjadriť sviatosť prijatú vo viere» (porov. Modlitba dňa na Veľkonočný pondelok).

Zo slávania do života, teda uvedomujúc si, že svätá omša nachádza svoje naplnenie v konkrétnych rozhodnutiach toho, kto sa necháva v prvej osobe zahrnúť do tajomstiev Krista. Nesmieme zabudnúť, že slávime Eucharistiu, aby sme sa naučili stávať sa eucharistickými mužmi a ženami. Čo to znamená? Znamená to nechať Krista, aby konal v našom konaní – aby jeho myšlienky boli našimi myšlienkami, jeho pocity tými našimi, jeho rozhodnutia našimi rozhodnutiami.

Toto je svätosť: konať tak, ako konal Kristus je kresťanskou svätosťou. Vyjadruje to s precíznosťou svätý Pavol, keď hovorí o vlastnom pripodobnení sa Ježišovi. Hovorí takto: «S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa» (Gal 2, 19-20). Toto je kresťanské svedectvo.

Pavlova skúsenosť osvetľuje aj nás: v tej miere, ako umŕtvujeme náš egoizmus, čiže nechávame umrieť to, čo oponuje evanjeliu a Ježišovej láske, sa v našom vnútri vytvára väčší priestor pre moc jeho Ducha. Kresťania sú mužmi a ženami, ktorí si nechávajú zväčšovať dušu mocou Ducha Svätého, po tom, ako prijali Kristovo Telo a Krv. Nechajte si rozšíriť dušu! Nie duše úzke a uzavreté, maličké, egoistické, nie! Treba duše veľké, široké, s veľkými horizontmi... Nechajte si zväčšiť dušu silou Ducha Svätého, po prijatí Kristovho tela a Krvi.

Pretože skutočná prítomnosť Krista v konsekrovanom chlebe sa nekončí svätou omšou (porov. Katechizmus katolíckej Cirkvi, 1374), Eucharistia sa uchováva vo svätostánku kvôli prijímaniu pre chorých a kvôli tichej adorácii Pána v Najsvätejšej sviatosti. Eucharistický kult mimo svätej omše, či už vo forme súkromnej alebo komunitnej, nám pomáha zotrvať v Kristovi (porov. tamtiež, 1378-1380).

Ovocie svätej omše je určené k dozrievaniu v každodennom živote. Môžeme to do istej miery ilustrovať týmto obrazom: svätá omša je ako semienko, ako pšeničné zrnko, ktoré potom v každodennom živote rastie a rastie, dozrieva v dobrých skutkoch, v postojoch, ktoré nás pripodobňujú k Ježišovi. Ovocie svätej omše je preto určené dozrievať v každodennom živote. Pravdou je, že rastúc v našom zjednotení sa s Kristom, Eucharistia obnovuje milosť, ktorú nám daroval Duch Svätý pri krste a pri sviatosti birmovania, aby naše kresťanské svedectvo bolo vierohodné (porov. tamtiež, 1391-1392).

Čo ešte robí Eucharistia tým, že zapaluje v našich srdciach Božiu lásku? Oddeluje nás od hriechu: «Čím väčšiu účasť máme na Kristovom živote a čím väčšie pokroky robíme v priateľstve s ním, tým ťažšie sa od neho odlúčime smrteľným hriechom» (tamtiež, 1395).

Pravidelné zúčastňovanie sa na Eucharistickej hostine obnovuje, posilňuje a prehľbuje puto s kresťanským spoločenstvom, ku

ktorému patríme, podľa toho princípu, že Eucharistia utvára Cirkev (porov. tamtiež, 1396), zjednocuje nás všetkých.

Nakoniec, zúčastňovanie sa na Eucharistii zaväzuje voči druhým, osobitne voči chudobným, učiac nás prechádzať od Kristovho tela k telu bratov, v ktorých očakáva, že ho rozpoznáme, že mu budeme slúžiť, ctiť si ho a milovať (porov. tamtiež, 1397).

Nesúc poklad zjednotenia sa s Kristom v hlinených nádobách (porov. 2 Kor 4,7), máme neustálu potrebu vrátiť sa ku svätému oltáru, až dovtedy, keď v raji budeme plne zakúšať blaženosť Baránkovej svadobnej hostiny (porov. Zjv. 19,9).

Ďakujme Pánovi za cestu znovuobjavovania svätej omše, ktorou nám dal spoločne prejsť, a nechajme sa pritiahnuť obnovenou vierou k tomuto skutočnému stretnutiu s Ježišom, ktorý pre nás zomrel a vstal z mŕtvych, s naším súčasníkom. A nech je náš život vždy takto zakvitnutý – tak ako Veľká noc – kvetmi nádeje, viery, dobrých skutkov. Nech na to vždy nachádzame silu v Eucharistii, v zjednotení s Ježišom. Požehnanú Veľkú noc všetkým!